

[Axel Ivan Pedersen.]

da foregåede udvikling, ville have tilladt fri lejefastsættelse i nybyggeri. Jeg nærer ingen tvivl om, at en bibeholdelse af kontrollen med lejen i alt nybyggeri ville have medført et byggeri af en anden karakter og med andre huslejer også i den private sektor end dem, vi har været vidne til. Jeg vil, som jeg har gjort i tidligere debatter, slå til lyd for en ordning, der heller ikke vil få indflydelse på de rammeaftaler, der er truffet — i hvert fald kun i positiv retning — nemlig en ordning, der går ud på, at man igen får en huslejekontrol i nybyggeriet.

Lad mig så til slut gøre en bemærkning om det førnævnte politiske forlig. Det fremgik jo tydeligt af den betænkning, som blev afgivet til tinget i forbindelse med dette forlig, at det var en af målsætningerne at opretholde den fulde beskæftigelse, og selv om jeg er enig i den betragtning, at det simpelt hen var og er nødvendigt at tage trykket af kedlen, så må ledighed i byggefagene forekomme os i socialdemokratiet at være uforenelig med de trufne aftaler i forårets forlig og den mangel på boliger, som i visse områder er meget mærkbar.

Finn Poulsen: Den redegørelse, som den højtærede boligminister har afgivet i dag på den givne foranledning, indeholdt naturligvis overordentlig mange i og for sig interessante tal. Den indeholdt en redegørelse for byggekapaleten og fastholdt en række betragtninger om forholdet mellem de forskellige sektorer. Den var dog stort set mistrøstig. Der var ikke synderlige lyspunkter i den højtærede ministers redegørelse. Der var en udtalt forkærlighed for det socialt støttede byggeri og dermed en vis forudsigelse om, at det mindre parcelhusbyggeri måtte vige, en gentagelse af den tidligere fremsatte påstand om det stort planlagte byggeris fordele fremfor den mindre håndværksmesters. For så vidt var der en vis konklusion i den højtærede ministers redegørelse.

Må jeg have lov til at give den oplysning til den højtærede minister og til socialdemokratiet i øvrigt, når man i så høj grad synes at overse betydningen af den mindre håndværksmesters indsats i byggeriet, at det jo ikke er sådan, udviklingen går andre steder, hvor vi dog ikke plejer at være bange for at

se på eksempler fra. Jeg har et eksemplar af Købstadforeningens tidsskrift fra 1. marts 1962, hæfte 23, hvor man omtaler de amerikanske boligproblemer. Det står her — jeg beder om den højtærede formands tilladelse til et citat —:

„Bolgbyggeri er en af Amerikas største industrier. 99 pct. af de op imod 400.000 firmaer inden for dette felt er små, og nogle af dem bygger kun nogle få huse om året. Men der er også større virksomheder, som bygger hundreder af huse om året, og nogle få, der bygger helt op til 2.000 huse årligt.“

Man ser altså, at man her har kunnet skabe en tilfredsstillende boligproduktion — og sådan er jo forholdene i Amerika — gennem et erhvervsliv, hvor 99 pct. af op imod 400.000 firmaer er små.

Jeg vil gerne have lov til at sige til den højtærede boligminister, at det, jeg savnede i redegørelsen, var en anden konklusion. Det er klart, at når man har ført os ind i den labyrint på bolig- og byggeområdet, hvori vi befinder os, kan det være overordentlig svært at komme ud igen, og der er ikke noget at sige til, at den højtærede boligminister i allerhøjeste grad har besværligheder og vil blive ved med at få det. Den højtærede boligminister var også klar over, at alle kritiserede ham, men det, det drejer sig om, er jo, om ikke hele denne situation, som er en følge af regeringens politik, bør føre til, at man går dybere i problemet og spørger sig selv, om der dog ikke er andre principper, efter hvilke bolig- og byggepolitikken i Danmark skal ledes.

Siden debatterne i 1961 og 1962, da vi jo behandlede ganske de samme problemer, er situationen på bygge- og boligmarkedet gået yderligere i hårdknude. Efter 1958-loven, der dog betød en overgang til friere forhold, skete der en væsentlig forøgelse af den samlede byggekapalet, i særdeleshed parcelhusbyggeriet. Man brød ind i denne udvikling for at fremme det sociale, støttede byggeri, i særdeleshed gennem de sociale boligselskaber, og både i 1958 og i 1961 gik man uden om huslejeudligningsproblemet som katten om den varme grød.

Angrebene på 1958-loven rettedes mod det private, dyrere byggeri, for som man sagde, fortjenesten for de private bygher-